

Í evstu løtu at friða lomvigan

Eitt iskoyti til skrivningina um lomvigan sum nú er so langt niðurkomin, at hann er í ferð við at bliva avoyddur

Vit eru nú í ferð við at seta fótur undir eggið borð við føðilandinum Føroyar. Ongantið eru fleiri sjálvstýrismál komin í eitt samgonguskjal enn nú. Men tað sær so svart út fyri eini av okkara forfedra størstu inntøkukeldum og matgrundarlag, at tað ikki fyri teir var stuttligt at fara undir ein vetur við ongum saltfugli í oynni, og fóru teir til Havnar at fá salt og korn, men tað varð teimum sýtt. Teir kundu fara suður aftur til tann nógva fugl, ið teirattu. Já, ta var lomvign nógur, umleið ein millión pör — i dag umleið 60.000. Tað verður ein skamblettur fyri okkum sum tjóð at hava avoytt henda stovn, so at okkara eftirkomarar fara at spyrja, hvat tað var fyri mentan, vit brúktu, at vit ikki untu teimum at siggja ein lomviga og enn minni at smakka hann.

Fyri hesa bygd var fuglurin tann berandi vinnuvegurin í hvørjum húsarhaldi. Tað kennist tyngjandi nú at hugsa aftur í tíðina, tá ið tað ikki vóru færri enn 60 arbeiðsplass í fuglavinnuni, sum nú eru øll burtur. So vit kunnu loyva okkum at harmast um, at so illa hevur verið gingið um lomvigan øll hesi ár, síðan vit mæltu til at friða. Já, so nógv hevði hann at tyða, at tað bleiv sigið 100 favnar niður á Grúk eftir 100 lomvigum. Eisini er tað fleiri ferðir sigið niður á røkur at rudda grót, sum er komið á tær, fyri at fuglurin skal kunna taka bergið, so ikki er so litið gjørt fyri at varðveita henda stovn. Eitt tilíkt arbeiði krevur nógv folk og er heilt dagsarbeiði.

Eg kann sum smádrongur minnast, tá eg var við abba minum, Samal í Nyggjubúðini, undir oynni eftir fugli, at teir tosaðu um, at lomvigan var í vanda, tí hon var minkað so nóg.

Í 1968 kom uppskot fram á ting um at friða lomvigan. Tað fekk ikki meirluta, men í staðin kom ein lóg um at avoyða kópín. Eg haldi ikki, at okkum nýtist brúka so sterk orð sum at avoyða nakað, ið Gud hevur skapt. Tað er ikki neyðugt fyri okkum at avoyða nakran stovn men heldur

røkja teir við skynsemi og fáa sum mest burturur.

Í 1973 sendu skuvoyingar aftur eina adressu til Løgtingið um at friða lomvigan, og góvust vit tá eisini at ræna. Men tað uppskot fall tiverri. Tað var tó ein glotti, skarvurin varð friðaður.

Hetta hevur eisini givið úrslit, skarvurin er nógv nördur. Ja, tað sigst, at landsstýrismenn hava møtt skarvum uppi undir Sjóvinnubankanum, tá ið teir hava verið á veg til arbeiðis út í Tinganes.

Vit vóna, at hetta uppskot, ið nú verður lagt fram, verður samtykt við stórum meiriluta á tingi øllum Føroya fólki at gagni, og at henda friðing verður eins góð fyri lomvigan sum fyri skarvin.

Við tí veiðu, sum nú fer fram um várarnar, við skjótt gangandi bátum, har fleiri av teimum hava ein kassa av patrónum, tá fairð verður út at skjóta, verður skjótt tann síðsti lomvign tyndur sum gorfuglurin varð tað á sinni.

Ein dagin í fjórvar, eg var upp við Eggjar og fleygaði havhest, taldi eg 33 bátar frá Solturhalsi og vestur á Grynnu. Fleiri teirra speedbátar, sum sigla 20-30 mil. Sum tað leið út á dagin, og fuglurin tók seg út frá landi, fóru bátarnir aftan á hesum neyðars fuglum. Mær var hugsandi um ta tíðina í 60-árunum, tá ið vit royndu við snarum, og um tað blaðskrivning og tær ræðumyndir, sum vórðu settar fram tá í bløðunum, har vit sou eina snaru við 8-10 lomvigum, sum vóru sundurskræddir av skúgvum ella bakum. Tá voru lesarabrevini fleiri um at henda veiðan skuldi verið forboðin vegna djörápinslu. Eg skal vera síðstu at siga, at hetta ikki var djörápinsla í einstøkum forum. Hetta var livsneyðugt fyri at kunna búleikast her á hesum plássi. Var tú so óheppin at missa eina snaru, bleiv nógv lagt til fyri at finna hana aftur. Tað bleiv eisini hugt upp í luftina, um man so á ein skúgv ella ein bak, og lukkaðist tað sum oftast, tí teir søgdu frá, hvar snaran var. Tað kundi eisini henda, at tær koppaðu, so man ikki sá tær aftur. Her er streymaljøtt kring oynna, so óslætt

var, og ikki fekst fatur á snaruni.

Aftur til skjótingina henda dagin. Tað var iva-leyst eitt stórt tal av fugli, sum skotið bleiv, men iva-leyst var talið, sum bleiv sært líka stórt, men tað sá eingin. Teir neyðars lomvigar kendu sviðan av hesum monni, sum skuldu út til at stytta sær um tíðina og vil at driva sport.

Ein viðmerking til Jens Kjeld: Vist hevur nógv verið gjørt í føroysku fuglabygðunum at røkja björgini. Her í bygdini bleiv nakað av pisum merkt í 60- og 70-árunum. Sjálvr havi eg roynt at fingið fatur á ringum, men tað hevur ikki eydnast. Eg bar tað upp á mal við Jens Kjeld at útvega mær ringar, so vit kundu merkja, men tað man hann hava gloymt, og tað er menniskjaligt.

At tað mest er bretscur lomvigi, ið skotin verður, ivist eg í. Gamalt er, at lomvign hevur tikið bakkan her á kyndils-messu, og ivist eg í, at bretscur lomvigi er undir landi her ella í bakkanum ta tíð á árunum.

Nøkur úrslit av teimum ræningunum, vit hava havt síðan 1986 saman við teimum, sum telja fugl: Í 1987 vóru 400 lomvigar á klettunum og 190 egg. Í 1988 vóru teir eisini 400, tá ið vit taldu. Tá ið vit so fóru at ræna, vóru teir bert 200 og 90 egg. Hinir 200 vóru iva-leyst skotinir. Á Sigmundargjögvi vóru 216 egg tann dagin, vit rændu. So vóru vit aftur í juli mánaði og taldu, og vóru tað 236 pisur. Vit reinsaðu røkina fyri bergsand, og hitt plássið, Hellisbak, har vóru 150 egg, tá ið vit rændu, og í juli mánaði vóru 156 pisur. Tað er soleiðis, at har sum bergsandur kemur á røkurnar livir lomvigapísan heilt stutta tíð. Sandurin klistrast fastur upp í dunið á henni, og so doyri hon í kulda.

Lomvign verpur ikki, fyrr enn hann er sjeý ára gamal, so tá hann er so nógv minkaður, sum hann er nú, so er hann skjótur at tyna.

Vit hava vakrar faldarar og bóklingar av okkara landi við nógvum fugli, men hetta er tiverri við at gleppa okkum av hondum,

um ikki skjótt verður at-borið. Við ongum fugli eru oyggjarnar litið verdar sum ferðamannaland.

Tummas Frank Joensen,
Skuvoy

**BJÓÐA IKKI MÆR!
EG KOYRI**

RADIO FYRI FERDSLUTRYGÐ

